

Oponentské hodnocení rigorózní práce „Obecní samospráva se zaměřením na postavení orgánů“ autorky Mgr. Ivany Němcové

Posuzovaná rigorózní práce o rozsahu 151 číslovaných stran textu a dalších stran uvádějících prameny je věnována různým otázkám samosprávy obcí. Autorka si zvolila široké téma, vychází z množství literatury a judikatury, ocenit lze pokus o komparaci české a slovenské právní úpravy obecní samosprávy.

Volba takto širokého tématu přináší nebezpečí, že jeho zpracovatel zůstane na povrchu a neprovede hlubší zpracování byť dílčí problematiky, které by prokázalo jeho odborné tvůrčí schopnosti. To se v předložené práci projevilo.

Autorka např. v kapitole 1., oddíle 1.1 „Definice a význam samosprávy“ uvádí kompilaci či rešerši neuspořádaných názorů literatury, aniž by bylo jasné, co z nich sama autorka pro svou práci chtěla vyvodit. Za jen povrchní je třeba hodnotit i kapitolu 3. o historickém vývoji, ale bohužel i další části práce. Systematicky velmi zvláštní se jeví kapitola 5. „Současné problematické otázky obcí“ s nahodile uvedenými tématy, bez jakéhokoli podrobnějšího rozboru a argumentace. To je problémem např. textu od str. 82 do str. 84 o odpovědnosti obce za škodu, v němž kromě prostého ocitování vybraných paragrafů zákona č. 82/1998 Sb. nic dalšího v podstatě není. Přitom na str. 83 autorka např. uvedla, že je sporné, zda se podle tohoto zákona posoudí také odpovědnost obce v případě porušení opatření obecné povahy, porušení veřejnoprávních smluv či vydání nicotného rozhodnutí – existuje-li podle autorky taková sporná otázka, proč se ji nepokusila v rigorózní práci rozebrat a ne zůstat jen u toho, že se domnívá, že podle okolností konkrétního případu by takové jednání obce mohlo být posouzeno jako nesprávný úřední postup.

Z konkrétních připomínek dále uvádím:

- ke str. 8: cituje-li autorka, jak vymezuje samosprávu D. Hendrych a odkazuje-li na pramen v poznámce pod č. 27, nevšimla si, že autorem textu citovaného z učebnice vydané kolektivem autorů je někdo jiný (shodou okolností autor tohoto oponentského posudku). Nesprávná práce s pramenem vedla k chybné citaci také např. na str. 25 (poznámky č. 91 a 92).
- ke str. 11: formulace, že se lze setkat s určitou formou „podřízenosti“ orgánů územní samosprávy jiným orgánům veřejné moci, byť zjemněná uvozovkami, odporuje podle mne pojetí samosprávy a neodpovídá skutečnosti. To, že správní řád označuje především pro účely instančního postupu některé orgány jako nadřízené správní orgány, přece neznamená, že lze uvažovat o nějaké organizační či funkční podřízenosti územních samosprávných celků a jejich orgánů orgánům vykonávajícím státní správu.
- ke str. 12: formulace, že územní samosprávný korporace spravuje sama sebe prostřednictvím místního referenda je minimálně obsahově nejasná, není jasné, zda při její formulaci vzala autorka do úvahy ústavní pravidla, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem, obdobně v případě kraje;
- ke str. 15: velmi odvážné tvrzení, že je snad možné běžným zákonem vytvářet další územní samosprávné celky vedle obcí a vyšších územních samosprávných celků, vyžadovalo podrobnější argumentaci. Z rigorózní práce jsem ani neseznal, že by autorka rozlišila alespoň úpravu městských obvodů a městských částí územně členěných statutárních měst od úpravy městských částí hlavního města Prahy.

- ke str. 24: tvrzení, že po roce 1945 se systém místní samosprávy podřídil sovětskému modelu s důrazem na centrálně řízenou státní správu a samospráva zanikla, není zargumentováno: došlo snad k tomu bezprostředně po roce 1945, není snad pravdou, že i po vzniku národních výborů platila ještě i stará obecní zřízení z 60. let XIX. století?!
- ke str. 32: obdobně jako v předchozí připomínce: z textu by čtenář mohl nabýt dojmu, že obce pozbyly vládním nařízením č. 120/1946 Sb. svou dřívější působnost, kterou nyní vykonávaly národní výbory, že obce pozbyly právo vlastnit majetek. A co např. institut komunálního vlastnictví, existující ještě v ústavním zákonu č. 150/1948 Sb.?
- ke str. 36: z textu vyplývá, že od ledna 1993 docházelo k politickým sporům ohledně existence a podoby vyššího stupně samosprávy a že jistým kompromisním řešením bylo znění čl. 99 Ústavy ČR: nebylo však toto „kompromisní řešení“ přijato ještě před lednem 1993?
- ke str. 44: není jasné, proč bylo sporné do 31. 12. 2013 „označit obce bez dalšího za právnickou osobu“, s ohledem na § 18 odst. 1 písm. c) bývalého občanského zákoníku;
- ke str. 99: názor autorky, že zápis ze zasedání zastupitelstva obce je veřejnou listinou, vyžadoval právní argumentaci, v rigorózní práci nestačí, pokud se tak autorka jen „domnívá“;
- ke str. 132: označovat starostu a místostarostu za „členy obecního úřadu“ nepovažují za vhodné, když obecní úřad není založen na členském principu.

Po přečtení předložené práce jsem dospěl k závěru, že neprokázala schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracovávané tematiky.

V Praze dne 6. dubna 2014

doc. JUDr. Martin Kopecký, CSc.